

STRESZCZENIE

Wstęp: Choroba Duchenne'a (DMD) jest obiektem wieloletnich badań zarówno podstawowych, jak i klinicznych. Obecna wiedza pozwala skupić się na poszukiwaniu nowych terapeutycznych rozwiązań mających na celu leczenie przyczynowe, zamiast leczenia objawowego. Ze względu na różnorodność mutacji w genie *DMD* poszukuje się uniwersalnego podejścia, mającego wpływ na zastosowanie wspólnej terapii dla wsparcia funkcji mięśni szkieletowych. Celem niniejszego badania było opracowanie linii komórek mezoangioblastycznych modyfikowanych konstrukcją lentiwirusową zawierającą sekwencję dla mikrodistrofiny (μ DYS), które mogłyby poprawić funkcję mięśni szkieletowych pacjentów z dystrofią mięśniową Duchenne'a o różnym podłożu genetycznym.

Materiał i metody: W badaniach wykorzystano indukowane pluripotencjalne komórki macierzyste (iPS), przeprogramowane z komórek mięśniowych pozyskanych od chorych na DMD chłopców o fenotypach łagodnym i ciężkim (n=4) oraz od osoby zdrowej (kontrola), które zróżnicowano w komórki o charakterze mezenchymalnym (HIDEMs). Następnie zastosowano lentiwirusową konstrukcję zawierającą sekwencję dla μ DYS do transdukcji komórek HIDEMs. Obserwowano wpływ transdukcji na ścieżkę sygnałową aktywatora mięśni poprzecznie prążkowanych RhoA (STARS) oraz parametry stresu oksydacyjnego, w celu zbadania drugorzędowych skutków rozwoju DMD. Transdukowane komórki podano myszom *mdx* (n=4), a następnie sprawdzono wpływ zastosowanej terapii na długość pokonanego dystansu oraz liczbę przyjętych przez zwierzę szoków elektrycznych podczas eksperymentów na bieżni w odniesieniu do grupy SHAM (n=4) oraz myszy zdrowych (kontrolnych, n=4).

Wyniki: Wykazano pluripotentny charakter komórek iPS, a następnie wyhodowane autologiczne komórki iPS od poszczególnych pacjentów i kontroli zróżnicowano do komórek HIDEMs, potwierdzając ich mezenchymalny charakter. Komórki poddano transdukcji lentiwirusowej zawierającej sekwencję μ DYS, uzyskując jej nadekspresję we wszystkich badanych liniach komórkowych za wyjątkiem pacjenta tetraplegicznego. Zbadano poziomy ekspresji genów wchodzących w skład ścieżki sygnałowej STARS. Stwierdzono wzrost ekspresji *SRF* *NFKB1* i *TNFA* jedynie w komórkach u pacjenta 38 ($p < 0,001$). Zbadano również poziom aktywności enzymów katalazy (CAT) i dysmutazy ponadtlenkowej (SOD) oraz poziom całkowitej pojemności antyoksydacyjnej w homogenizatach komórek HIDEMs transdukowanych mikrodistrofiną i bez. Stwierdzono spadek aktywności CAT oraz TAC oraz wzrost aktywności SOD u pacjentów 34 oraz 38 ($p < 0,001$) o łagodnym fenotypie. Transdukowane komórki zostały przeszczepione myszom *mdx* do mięśnia piszczelowego przedniego. Myszy *mdx* poddano testom na bieżni, nie uzyskując istotnych różnic w pokonanym dystansie u myszy kontrolnych wobec myszy poddanych terapii komórkowej. Zaobserwowano znamienne niższą liczbę szoków elektrycznych u myszy poddanych interwencji HIDEMs z mikrodistrofiną.

Wnioski: Wyniki sugerują, że zastosowanie transdukcji komórek konstrukcją lentiwirusową zawierającą sekwencję μ DYS może wpływać na zmniejszenie stresu oksydacyjnego w komórkach. Jednak oddziaływanie to uzyskiwało znamienne statystyczne w komórkach pobranych od pacjentów o łagodnym przebiegu choroby DMD.